

Till

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

sandra.lennander@regeringskansliet.se

daniel.friberg@regeringskansliet.se

Yttrande över Remiss av promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor (KN2026/01494)

Stockholm Exergi AB har tagit del av rubricerad remiss och lämnar härmed sitt yttrande däröver.

Stockholm Exergi tillstyrker förslaget om att regelverket för kommunal energiplanering moderniseras och anpassas till de nuvarande energipolitiska målen. Det är bra att fokus inte bara ligger på energi, utan att även effekt och trygg energiförsörjning får större utrymme i planerna. Stockholm Exergi anser att det är bra att reglerna för värme- och kylplaner från EU:s energieffektiviseringsdirektiv integreras i den kommunala energiplaneringen.

Stockholm Exergi vill särskilt framhålla följande.

Använd självförsörjningsgrad av eleffekt som indikator i den kommunala energiplaneringen

I promemorian Förslag om mål för trygg energiförsörjning (KN2026/01473), som remitterades av regeringen i augusti 2026, föreslogs att Statens energimyndighet bör få i uppdrag att ta fram relevanta indikatorer för uppföljning för aktörer inom energiförsörjningen. I sitt remissvar tillstyrkte Stockholm Exergi förslaget, och tillade att vissa indikatorer även bör målsättas av kommuner.

En sådan indikator är *självförsörjningsgrad av eleffekt*. Begreppet introducerades av Skånes effektkommission och används som målsatt indikator i arbetet med att stärka eleffektbalansen i Skåne. En positiv aspekt med självförsörjningsgrad av eleffekt som indikator är att den kan förbättras genom åtgärder både på produktionssidan (öka planerbar elproduktion) och på användarsidan (minska elanvändning när effektbalansen är ansträngd).

Stockholm Exergi anser att indikatorn självförsörjningsgrad av eleffekt ska börja användas av kommuner. Indikatorn bör målsättas, vilket kan göras i kommunernas energiplaner.

Energieffektivitet först måste tillämpas ur ett energisystemperspektiv

Stockholm Exergi välkomnar att principen om *energieffektivitet först* enligt artikel 3 i EU:s energieffektiviseringsdirektiv får en tydligare roll inför större investeringar och författningsreglerade planer. Vid genomförandet är det viktigt att principen inte tolkas alltför snävt som en fråga om att minimera energianvändningen i den enskilda byggnaden. Direktivets utgångspunkt är bredare och omfattar det integrerade energisystemets effektivitet, försörjningstrygghet och kostnadseffektivitet. Vid jämförelse mellan olika lösningar för uppvärmning och kylning bör därför konsekvenser för hela energisystemet beaktas. Det gäller bland annat påverkan på eleffektbehov, möjligheten att nyttiggöra restvärme och restkyla, kraftvärmens samtidiga produktion av el och värme, termisk lagring, flexibilitet samt behovet av ny energinfrastruktur.

Stockholm Exergi föreslår därför att det i kommande vägledning tydliggörs att principen om energieffektivitet först ska tillämpas med ett systemperspektiv och med relevanta systemgränser, så att lokalt låg energianvändning inte premieras om den samtidigt medför högre kostnader, högre effektbelastning eller sämre resursutnyttjande i energisystemet som helhet.

Värme- och kylplanerna bör bli ett aktivt verktyg för fjärrvärme, fjärrkyla och cirkulära energiflöden

Stockholm Exergi tillstyrker att kommuner med fler än 45 000 invånare ska ta fram en värme- och kylplan som en del av energiplanen. Kravet har särskild betydelse för genomförandet av artikel 25 i energieffektivitetsdirektivet och bör användas för att skapa en långsiktig bild av hur kommunens värme- och kylbehov kan mötas med hög systemeffektivitet.

Planeringen bör omfatta befintlig och möjlig framtida fjärrvärme och fjärrkyla, kraftvärme, restvärme och restkyla från industri, datacenter och andra verksamheter, termiska lager samt andra former av sektorskoppling. På så sätt kan värme- och kylplanen bidra till att resurser som annars går förlorade identifieras och tas till vara.

Det är också viktigt att värme- och kylplaneringen kopplas till kommunens bedömning av framtida el- och eleffektbehov. Valet av uppvärmningssystem i byggnader kan påverka elbehovet och eleffektopparna under årets kallaste perioder. Dessa effekter bör därför analyseras tillsammans med konsekvenserna för värme- och kylsystemen.

Kommunernas energistrategier behöver få tydligare genomslag i stadsplanering och exploatering

Stockholm Exergis erfarenhet är att energifrågan i nya exploateringsområden ofta avgörs sent och projektvis. I praktiken kan valet av uppvärmnings- och kylsystem därmed komma att göras av enskilda byggherrar utan att området först har analyserats utifrån kommunens och regionens framtida energisystem.

Detta försvårar en långsiktig och samordnad utbyggnad av energiinfrastruktur. Fjärrvärme, fjärrkyla, kraftvärme, elnät och lösningar för att tillvarata restvärme kräver framförhållning. När beslut om energilösningar fattas först i ett sent projektskede kan möjligheten att välja den lösning som är mest lämplig ur ett samlat energi-, effekt- och resursperspektiv redan ha gått förlorad.

Stockholm Exergi anser därför att kommunens energiplan och värme- och kylplan bör få en tydlig koppling till översiktsplanering, detaljplanering och kommunens arbete med exploateringsområden. För större utvecklingsområden bör energisystemfrågan analyseras tidigt, innan de tekniska förutsättningarna låses.

Tidig samverkan mellan kommun, energibolag och byggherrar är önskvärd

Stockholm Exergi tillstyrker förslaget om ökad samverkan mellan kommuner och aktörer som producerar, distribuerar, använder eller lagrar energi. För att få praktisk betydelse bör samverkan ske redan i de tidiga skedena av stadsutvecklingen.

Vid större exploateringar bör kommunen, berörda energibolag och byggherrar gemensamt kunna bedöma områdets framtida behov av värme, kyla, el och effekt samt vilka infrastrukturlösningar som behöver reserveras eller byggas. Syftet bör inte vara att föreskriva en viss teknik i varje enskilt projekt, utan att säkerställa att olika alternativ prövas på jämförbara grunder och att systemnyttor och långsiktiga infrastrukturella konsekvenser blir synliga innan avgörande beslut fattas.

En sådan process skulle också förbättra förutsättningarna för att realisera cirkulära energiflöden. Exempelvis behöver en möjlig leverantör av restvärme och ett närliggande fjärrvärmesystem identifieras och kopplas samman tidigt för att tekniska och kommersiella förutsättningar ska kunna utvecklas parallellt med exploateringen.

Stärk koppling mellan regional utvecklingsplanering och kommunernas energiplanering

Energisystem följer inte kommungränser. Fjärrvärmenät, elnät, produktionsanläggningar, kraftvärme, restvärmefflöden och större exploateringsområden har ofta regional betydelse. Stockholm Exergi ser därför behov av en tydligare koppling mellan den regionala utvecklingsplaneringen och kommunernas energiplaner.

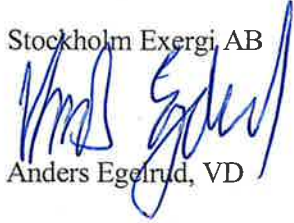
I Stockholms län är den regionala utvecklingsplanen både regional utvecklingsstrategi och regionplan enligt plan- och bygglagen. Den antagna planen vägleder kommuner och andra aktörer och behandlar bland annat klimat, tekniska försörjningssystem, bostäder, transporter och mark- och vattenanvändning.

Stockholm Exergi anser att denna regionala nivå bör få ett tydligare genomslag i kommunernas energi- och fysiska planering. För Stockholmsregionen innebär detta att den regionala utvecklingsplanens inriktning för tekniska försörjningssystem och energiförsörjning tydligare bör omsättas i kommunernas energiplaner, översiktsplanering och planering av större

exploateringsområden. En tydligare kedja från regional planering till kommunal energiplanering och vidare till fysisk planering skulle skapa bättre förutsättningar för investeringar som behöver planeras över lång tid och över kommungränser.

Med vänlig hälsning,

Stockholm Exergi AB

Anders Egeirud, VD